

RECENZIJAZ

GEOPOLITIKA SLOVENIJE

Junija 2021 je pariška založba La Route de la Soie – Éditions izdala monografijo v francoskem jeziku z naslovom »*Une géopolitique de la Slovénie*«. Avtor je dr. Laurent Hassid, geograf in strokovnjak za meje ter pridružen raziskovalec na Univerzi Sorbonne Paris Nord v Franciji. Spremno besedo je napisal dr. Barthélémy Courmont, docent na Katoliški univerzi v Lillu v Franciji, ki to monografijo vidi kot priložnost za poglobitev znanja o Sloveniji, še posebej o njeni geografiji, zgodovini in identiteti.

Knjiga obsega 223 strani in je sestavljena iz treh delov. Predstavlja razvoj nekega naroda od jezikovne enotnosti na nekem ozemlju do narodove neodvisnosti (1 – Enotnost naroda, 2 – Razlike v narodu in 3 – Od enotnosti v obdobju osamosvajanja do razlik v obdobju članstva v Evropski uniji). V knjigi so predstavljeni geografski, zgodovinski in politični dejavniki, ki so prispevali k razvoju Slovenije kot neodvisne države in ki to državo umeščajo tako v Srednjo Evropo kakor tudi na Balkan in v Sredozemsko regijo. Avtor v sklepnem delu opozori na nekaj izzivov, s katerimi bi se Slovenija morala spoprijeti, če bi postavila pod vprašaj svojo zavezanost evropski ideji in zmožnosti spoprijemanja s sedanjimi in prihodnjimi učinki globalizacije.

Strukturno je monografija razdeljena v tri dele, od katerih ima vsak del od dve do tri poglavja. Nadaljnja členitev v podpoglavja ter opremljenost z zemljevidi, slikami in preglednicami omogočata avtorju, da podkrepi argumentacijo zgodbe in jo predstavi pregledno in berljivo. Člen »*une*« (»*ena*« ali »eden izmed«) v naslovu knjige je lahko razumljen v smislu odpiranja možnosti, da interpretacija geopolitike Slovenije, kot jo vidi avtor, ni absolutna, temveč je ena izmed mogočih.

V uvodu avtor naniza nekaj geografskih podatkov o ozemlju Slovenije in jih naveže na zgodovinske dogodke, s čimer pojasni razvoj vzpostavljanja slovenske nacije, ki

sicer ima svoj jezik in ozemlje, vendar je zgodovinsko brez državotvorne tradicije. Prvi del zaznamuje opis nastanka in razvoja slovenskega naroda. Ta proces je neločljivo povezan z nastankom prvih knjižnih del v slovenskem jeziku v 16. stoletju, s čimer so se po avtorjevo vzpostavili temelji za narodno prebujanje v naslednjih stoletjih. Zgodovino Karantanije in Celjskih grofov (knezov) vidi kot del mitologije, ki je pomembno prispevala k oblikovanju državotvorne zavesti v 19. in 20. stoletju. Drugi del knjige se osredotoča na razlike in izzive mlade države. Predstavljeni so zgodovinske dežele, pokrajine, njena narečja in narodne manjšine. Dotakne se tudi tematike slovenske diaspore in tistih, ki so po rodu iz drugih republik nekdanje Jugoslavije, ter razmerij in odnosa večinskega prebivalstva do njih. Tretji del govori o političnem razvoju od konca 80. let prejšnjega stoletja do poosamosvojitvenega obdobja. Avtor to deli v tri obdobja. Prvo poimenuje obdobje narodne enotnosti (od začetka 80. let do leta 1992), drugo imenuje obdobje stabilnosti, ki traja 20 let (od leta 1992 do 2011). Tretje obdobje, imenovano čas politične nestabilnosti, se začne z letom 2011 in traja do vključno izida knjige leta 2021. Avtor predstavi tudi sodoben slovenski politični sistem, glavne politične osebnosti in dogodke. Monografija se konča s kratkim premislekom o morebitnih izzivih Slovenije v prihodnosti.

To delo je pomemben prispevek k zelo redki literaturi v francoskem jeziku na temo geopolitike Slovenije. Vzrok je verjetno to, da na ozemlju Slovenije pred letom 1991 nikoli ni bilo samostojne države in je bilo to obravnavano kot del avstrijskega, italijanskega ali jugoslovanskega oziroma balkanskega geopolitičnega konteksta. To je opazil tudi pisec spremne besede Barthélémy Courmont, ki navede, da je v 90. letih prejšnjega stoletja nekajkrat prečkal Slovenijo, ne da bi se tega dobro tudi zavedal. Podobne vzporednice je mogoče potegniti z geopolitično uspešnico *Balkanski duhovi*¹, v kateri avtor Robert Kaplan opisuje prečkanje jugoslovansko-avstrijske meje in prihod v Zagreb konec 80. let, ne da bi vmes zaznal ali opisal kakršnokoli ozemlje ali (geo)politično tvorbo.

Časovno izid knjige sovпада z dvema ključnima geopolitičnima trenutkoma iz slovenske zgodovine. Junija 2021 je Slovenija praznovala 30 let samostojnosti in neodvisnega nastopanja v mednarodnem diplomatskem okolju. Drugi ključni dogodek zaznamuje stoletnico vidovdanske ustave junija 1921, ki je pravno konsolidirala Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, hkrati pa končala obdobje prvega samostojnega pojavljanja Slovencev na geopolitični šahovnici, ki se je začelo oktobra 1918.

Monografija združuje pomembno število geografskih, jezikovnih, kulturnih in večinoma sodobnih političnih podatkov in dogodkov, ki pomagajo vzpostaviti sliko slovenske (geo)politične krajine. Vse to tudi pomaga pojasniti nastanek slovenskega naroda in njegov razvoj do samostojne in neodvisne nacije. Glede na to, da je več kot četrtina knjige posvečena sodobni slovenski politiki in z njo povezanim

¹ »Balkan Ghosts: A Journey Through History«, prvič objavljena leta 1993, je geopolitična uspešnica ameriškega avtorja Roberta D. Kaplana.

geopolitičnim dogodkom², dobi bralec dober vpogled v dogodke, povezane s prvimi tremi desetletji slovenske neodvisnosti.

Česar ta knjiga bralcu ne ponuja, še posebej to velja za francosko govoreče bralce, je geostrateška analiza. Avtor na kratko povzema obdobje Napoleonovih Ilirskih provinc in ilirskega gibanja, vendar ne poda nobene ocene strateškega vpliva Francije ali drugih velikih sil na te dogodke na slovenskem ozemlju. Še posebej manjka opis vzrokov in strateškega ozadja francoske ustanovitve Ilirskih provinc (1809–1813) ter vloge Francije pri oblikovanju versajske Jugoslavije v letih 1918–19. Analiza vpliva Francije na oblikovanje slovenskih meja z Avstrijo in Italijo³, pa tudi trenutna in prihodnja pozicija Francije vis-a-vis Slovenije in regije, ki ji ta pripada, bi bili dobrodošli.

Naj končamo z mislijo, da monografija avtorja dr. Laurenta Hassida *Une géopolitique de la Slovénie* ponuja predvsem francosko govorečemu občinstvu dober vpogled v geografijo, identiteto in zgodovino Slovenije. Prav tako odpira vrata za nadaljnje raziskovanje in pisanje o geopolitiki Slovenije v francoskem jeziku. Za vse tiste, ki iz osebnih ali pa strokovnih vzgibov želijo izvedeti več o Sloveniji, ponuja ta knjiga solidno osnovo. Slovenskemu akademskemu svetu pa knjiga odstira vpogled v to, kako je slovenski geopolitičen kontekst viden skozi prizmo tujega, v tem primeru francoskega, avtorja, kar lahko spodbudi zanimanje za prihodnja dela na to temo, dostopna tudi tujemu občinstvu.

² V glavnem osredotočenih na definiranje meje s Hrvaško in na migrantsko problematiko od leta 2015.

³ Na primer predstavitev zemljevidov in geostrateškega ozadja francoskih, pa tudi drugih razmejitvenih predlogov z Avstrijo leta 1919 in Italijo v letih 1945–47.